

Letadlem do pionýrského tábora v SSSR.

Miroslav Novotný.

Je časně srpnové ráno. Před sovětským letadlem, stojícím na ruzyňském letišti, vlaje československá státní vlajka a skupina dětí ve stejnokrojích zpívá hymny. Jsou to chlapečci a děvčata, kteří se vyznamenali v učení i v dobrovolné práci pro republiku a kteří teď na pozvání sovětské vlády budou hosty v pionýrském táboře Artek na Krymu.

Zvláštní letadlo je připraveno. Motory se rozhučely, tráva na letišti se položila jako podřatá a velký stříbrný „Iljušin“ se měkce rozejel k startovací ploše. Pak zkouška motorů, mávnutí praporkem a za malou chvíli již letadlo krouží nad ruzyňským letištem.

Chlapečci a děvčata si oddechli. Všichni letí v letadle po prvě. Ti, kteří se pevně drželi za opěradla svých křesel, povolili a navzájem se radostně ubezpečují: „Vždyť to nic není, ani nepozoruješ a už jsi ve vzduchu!“

Pod námi leží Praha. Míjíme Hradčany, letíme nad Žižkovem a pak se s Prahou loučíme nadobro.

V letadle je zatím už veselo. Jano zanotoval slovenskou písničku a všichni se k němu přidávají. Zpěv vylákal z kabiny i jednoho člena sovětské posádky a za chvíli s námi tleská a volá „Hop, hop“ k písničce Tancuj, tancuj. Pod námi ubíhá krajina. Domy se zmenšily na krabičky od zápalek a tenké proužky polí se střídají s lesy. Brzy se dostáváme vysoko, až nad mraky. Hustá bílá mlha zakryje nám občas výhled, jindy se rozhrne jako opona a znovu pod sebou vidíme lesy, pole, rybníky a roztroušené vesnice.

Za tři hodiny přistáváme ve Lvově. Zdravíme se se sovětskými celníky a celou hodinu jim zpíváme české a slovenské písničky, vyprávíme jim o Praze a o tom, jak se těšíme na Artek. Když se s nimi loučíme, mávají nám na pozdrav jako ti naši v Praze.

Letadlo zamířilo tentokrát k jihovýchodu. Letíme na Krym. Obraz pod námi se rychle mění. Uzounké stužky polí jsou vy-

střídány obrovskými lány kolchozů, které se i z letadla zdají neuvěřitelně veliké. Vidíme bílé pásy silnic bez všelikých zákrutů, stříbrné nitky železnic, pravidelně rozestavené budovy dvorů a yesnic a kolem nich zelené pásy sadů a vinic.

Náhle se krajina pod námi opět změnila. Zelenou, žlutou a hnědou barvu polí vystřídala stříbrná. Letíme nad vodou. „Gniloje more“, říká nám sovětský letec a my si uvědomujeme, že je to právě ono moře, přes které se přebrodila sovětská pěchota, když znovu dobývala z rukou německých fašistů Krym, moře, které je většinou hluboké sotva metr. Pak se pod námi opět objevuje letiště, přistáváme v Simferopolu.

Sotva letadlo dosedlo, přibíhají k nám simferopolští pionýři a zahrnují nás kyticemi květin. Všichni se s nimi srdečně pozdravujeme. Jsou tu i vedoucí z Arteku. Usazují nás do pohodlných autobusů a za malou chvíli se ocitáme v zahradě pěkného domu, kde se nám dostává odpočinku a vydatného jídla. Dostáváme vajíčka, salám, sýr, bramborový salát, chléb s máslem, kaši, kakao a spoustu ovoce a nakonec šťavnaté melouny. Však je to také zapotřebí, neboť před námi je ještě téměř sto kilometrů dlouhá cesta autobusem.

Po třech hodinách odpočinku se vydáváme znovu na cestu. Jedeme po asfaltové horské silnici a obdivujeme sovětské řidiče. Jezdí rychle a vytáčejí prudké zatáčky s takovou jistotou, že ačkoli nám žaludek běhá naboru a dolů, radujeme se z této nádherné jízdy. Vozy se šplhají po strmých serpentínách jako kamzíci. Na nejvyšším vrcholku se zastavujeme u pomníku slavného vojevůdce Kutuzova a po chvíli opět sjíždíme do hlubokého údolí.

V Aluště po prvé přijíždíme k Černému moři. Je už 11 hodin večer, ale přesto si jdeme namočit alespoň nohy; je teplo. Na nábřeží hrají v letním kině film o sovětských letcích. Rádi bychom pobyli, ale do Arteku je ještě čtyřicet kilometrů. Znovu nasedáme a teď už za úplné tmy jedeme dál. Mnozí chlapani a děvčata podřimují, jsme od pěti hodin ráno na nohou. Autobusy se však řítí vpřed, nahoru a dolů; připadá nám to, jako bychom

jezdili ve výtahu. Děkujeme v duchu našim hostitelům, kteří nás tak bohatě nakrmili. Prázdný žaludek by tohle nevydržel.

Po půlnoci dojíždíme konečně do Arteku. V ústřední budově nás přijímá lékař, přesvědčuje se o tom, že jsme zdraví, a pak jdeme pod sprchy. Odkládáme své zaprášené šaty a důkladně se myjeme teplou vodou. Po tak dlouhé cestě není nic příjemnějšího než koupel. A potom dostáváme čistý artecký stejnokroj — tmavomodré trenýrky a bílé tričko. Ale ještě není všeho konec. Kouzelně osvětleným parkem jdeme do krásně zařízené jídelny, ale další bohatou večeří, která tu pro nás byla připravena, jsme již nezmohli. O půl druhé v noci jsme se dostali na svá lůžka, umytí, najedení a plní radostného očekávání příštích dnů v Arteku.

Roku 1948 pozval Komsomol třicet českých a slovenských dětí na prázdniny do Sovětského svazu na poloostrov Krym.

Krym — poloostrov v Černém moři; *Lvov* — město v západní části Sovětského svazu; *Simferopol*, *Alušta* — místa na Krymu; *Artek* — tábor sovětských pionýrů na Krymu; *kolchoz* — společné družstevní hospodářství; *celník* — zaměstnanec vybírající clo, t. j. poplatek za zboží, převážené přes hranice; *startovací plocha* — plocha pro odlet a přistávání letadel.

Den v pionýrském táboře.

Miroslav Novotný.

Do sovětských lázní na poloostrově Krymu na pobřeží Černého moře jezdí na zotavenou zasloužilí pracující. Sovětští pionýři mají na Krymu svůj tábor v Arteku. O životě v pionýrském táboře v Arteku, jehož hosty byly i děti z Československa, vypravuje náš článek.

Slunce už dávno vystoupilo z moře a hřálo stráně nad Artekem, když s návrší nad táborem zazněla polnice. S balkonů, na které si chlapci a děvčata vynesli večer svá lůžka, zavlála protřepávaná prostěradla, a než bys napočítal pět, už desítky bosých opálených nohou tepou vyhřátý písek cestiček. Bílá, modrá, žlutá a růžová tílka oddílových úborů se proplétají v jedné směsici a celý ten pestrý proud ubíhá vzhůru k sportovnímu hřišti.

Od cvičitelského můstku zaznívá harmonika. To Genadij Vasiljevič, náš usměvavý vedoucí zpěvu, nás vítá k rannímu cvičení. Jeho harmonika a cviky Vasila Petroviče dovedou rozehrát každou strunku v těle a ani největší lenoch nevydrží nečinně přihlížet.

Po rozcvičce a mytí nastupujeme k rannímu hlášení. Ruské, české, slovenské i polské písně znějí po všech cestách parku a do zpěvu i do věčného šumu moře občas zahlaholí mohutné „Dobroje útro!“, kterým se jednotlivé oddíly zdraví při setkání.

Zahřměly bubny. Pionýři a s nimi i náš oddíl stojí v pozoru a velká sovětská vlajka letí k vrcholku stožáru.

Předsedkyně rady československého oddílu podává hlášení: „V československém oddíle je dvacet dětí. Přítomni všichni, vše zdrávo, nálada dobrá!“ Starší vedoucí pionýrů Valja Borcová se usmívá a říká rusky: „Děkuji, pohov!“ Má pro nás radostnou novinu. Dopoledne jedeme motorovou lodí do lázni Karasan. Propuká bouře nadšení. Těšíme se všichni na moře.

Jdeme se převléknout do našich námořnických úborů a po důkladné snídani scházíme ke břehu, kde už na nás čeká motorový člun „Pavlík Morozov“. Srdečně se zdravíme s posádkou, která nám pomáhá po uzoučkém můstku na palubu a jdeme každý na své oblíbené místo.

Nejvíce chlapců a děvčat stojí na hořejší palubě kolem kormidelního kola. To proto, že kormidelník není žádný bručoun a když právě neplujeme mezi skalisky nebo ve velkých vlnách, ochotně nám půjčuje do rukou kormidlo.

Kormidlovat loď na moři není však maličkost. Chvíli držíš kolo a už na tebe chlapci volají, že šněruješ moře. Díváš se za sebe a opravdu. Krásná rovná čára, kterou za sebou kreslila loď, když byla v rukou kormidelníka, změnila se v klikatou, která ti připomíná známou kresbu na hřbetě zmije. To je ostuda! Snažíš se být tedy pozornější a častěji se ohlížíš dozadu. Po chvíli tě však kamarádi znovu upozorňují, že míříš zrovna do prostřed hory Aju-Dag a vyzývají tě, abys měl ohled na cestující a uhnul trochu napravo.

Byli však mezi námi také dobří kormidelníci, kteří vedli loď

pevnou rukou. Měli byste vidět našeho Andrejka anebo Venuši, která předčila v kormidlování mnohého chlapce.

Na cestě do Karasanu se zastavujeme v dolním pionýrském táboře, kde bydlí sovětští chlapci. Vítají nás pokřikem „Privet čechoslovackim družjam“, na který jim sborově odpovídáme „Zdravstvujtě, pioněri!“ Od přístavního můstku přijíždí k nám na malé bárce miláček všech kluků a děvčat, vedoucí fotografického kroužku Viktor Ivánovič. Pojede s námi, aby na věčnou paměť zachytil chvíle, které patří k nejkrásnějším v našem životě.

A zatím co naše loď nehnutě stojí v zálivu, objevují se na klidné hladině ostrůvky černých teček a hrbolků. Z dálky se zdá, jako by zrcadlově hladký povrch moře někdo posázel špičatými kaménky. Po chvíli však pozorujeme, že se to všechno pohybuje; je to tedy něco živého! A pak se jeden takový ostrůvek vynořuje docela blízko vedle naší lodi. Hejno ryb! Musíme se smát. Každá ryba si totiž vystrčila tlamičku z vody a teď nastává pravý rej. Točí se v kruhu a zase se rozvíjejí, vyrážejí dopředu ve tvaru šipky a opět se shromažďují do hloučku. A zajímavé je, že v každém tom hejně jsou ryby stejné velikosti. V jednom plavou docela malé rybky, jejichž tlamičky se podobají černým tečkám, jinde jsou už pořádné ryby s hlavami jako pěst.

Jakmile spustil motor, zmizelo celé to divadlo jako na povel pod vodou a jen kdesi uprostřed zálivu se převaluje na hladině velké zvíře, ve kterém námořníci poznávají delfína.

Zatím jsme obepluli mys Aju-Dag a před námi se rozprostřelo dlouhé pobřeží, lemované vysokým pohořím Jajla. Po dvouhodinové plavbě přistáváme v Karasanu. V palácích, které tu kdysi nastavěla ruská šlechta, jsou dnes zotavovny pro sovětské dělníky a dělnice. Rozmlouváme s nimi. Ptají se, z kterého jsme kraje, a protože jim naši chlapci a děvčata odpovídají rusky, domnívají se, že jsme odněkud ze Sibíře. Když se dovídají, že jsme z Československa, ptají se na pana presidenta Gottwalda, na pana předsedu vlády A. Zápotockého a říkají nám, že četli Fučíkovu knihu „Reportáž psaná na oprátce“. Znenadání se ze zástupu vynoří dva tři lidé a říkají: „Pozdravujte vaši krásnou

Prahu, Brno nebo Ostravu, my jsme tam bojovali!“ Říkají, že často vzpomínají na chvíle prožité mezi námi. Nezapomněli na nás, stejně jako my na ně nezapomeneme. Vždyť nás osvobodili!

Po návratu z projížďky máme hlad jako vlci. Na moři dovede člověku vytrávit, a tak si někteří chlapci a děvčata dávají jako přídavek po bohatém obědě ještě dvakrát nebo třikrát krupičnou kaši. Následují dvě hodiny poledního klidu, kdy si každý dostatečně odpočine.

Odpoledne se jdeme koupat. Moře je klidné, vlny jdou pravidelně za sebou, a když si lehneš na vodu, pěkně tě kolébají nahoru a dolů. Využíváme dovolení kapitána motorové lodi Artek, která stojí zakotvena blízko u břehu, a skáčeme s paluby. Šhora se po nás pozorně dívá plavčík, ale nemusí mít starost. Naši skokani jsou dobří plavci. Ti, kteří se teprve nedávno naučili plavat, zůstávají blíž u břehu, kde je také zábavy dost. Sbírají lastury, loví kraby nebo se nechají kutálet příbojem po hladkých, sluncem vyhřátých kamencích pláži.

Po svačině se rozcházíme do zájmových kroužků. Několik nás jde do fotografického, tři do kroužku leteckého modelářství, jiní do truhlářského, do zámečnického a některá děvčata do kroužku šití. Setkáváme se tu se svými sovětskými kamarády, kteří nám ochotně při práci pomáhají.

Jirka v leteckém kroužku staví vlastní model. Sám si nakreslil náčrt stíhačky, narýsoval plán a teď již zhotovuje jednu součástku za druhou. Vedoucí kroužku s ním často o jeho modelu hovoří, radí se spolu a neustále něco zlepšují. Také ve fotografickém kroužku je živo. Všichni chlapci a děvčata se již seznámili s naukou o fotografování a teď přinášejí své snímky, vyvolávají je a zhotovují obrázky. Při ukončení kroužku dostanou diplom instruktora 3. třídy a všichni se snaží, aby si z nauky i z práce vysloužili tu nejlepší známku — výborně. V truhlářském kroužku zhotovují chlapci pěkné krabice s přihrádkami na krymské kameny, v zámečnickém pomáhají sovětským kamarádům při zhotovení modelu raketového letadla a v kroužku šití zhotovují děvčata kroje pro tanečnice k táborovému ohni.

Večer se všichni scházíme v letním kině. Jsme pozváni na večer, na kterém nám pionýrky ukáží, co si nacvičily. Čtvrtý oddíl, který je pořadatelem dnešního večera, nastupuje na scénu k slavnostnímu zahájení. Malá Tamara nás všechny srdečně vítá a navrhuje, abychom si na zahájení zazpívali píseň o Arteku. Zpíváme všichni a cítíme, jak pravdivá jsou slova písně „. . . zde je družně jako nikde a přátelé ti rádi pomohou. Vždyť my všichni, Gruzínek, Rus, Estonec i Uzbek jsme jedna rodina — Artek“.

Program, který pro nás děvčata připravila, je pro nás radostným překvapením. Pionýrky tančí krásné národní tance, zpívají, udivují nás ukázkami gymnastiky, přednášejí básně a vyprávějí o sovětských hrdinech — o Olegu Koševém, o Zoji Kosmodemjanské, o komsomolcích, o pionýrech a o Leninovi a Stalinovi.

Do tichého večera zazní náhle známá melodie. Sovětské pionýrky zpívají naši českou píseň „Kamarádi, je to mládí“. Odměňujeme je takovým potleskem, že nás ruce pálí jako v ohni. Ale to už dochází i na naše polské kamarády a na nás. Naši chlapci a děvčata tančí české a slovenské národní tance, zpívají národní a budovatelské písničky a na závěr přidáváme písničku, kterou už zná celý Artek. Je to píseň „Tancuj, tancuj“. A celé hlediště hned zpívá s námi, pionýři tleskají do taktu, volají s námi hop, hop a nakonec nás odměňují bouřlivým potleskem.

Je deset hodin. Nad ztichlým táborem doznívá táhlá melodie večerky; ukládáme se ke spánku. Z korun mandlovníků zaznívá do teplé noci zpěv cikád a dole pod skalou šumí tichounce moře. V duchu znovu prožíváme radostné chvíle dne a do usínání nám moře zpívá písně o Arteku.

Žně.

Jiří Wolkcr.

Slunce je veliký básník
a napsalo krásnou báseň
zlatým perem

na naši zem.

Muži bez kabátů,
ženy s červenými šátky,
děcka na mámině sukni
přes celý den
jen
čtou a čtou a čtou.

Na kopečku nad polem
také já chci říkat tu básně,
volat,
aby stařečci v dědině až na práh vyšli
a slyšeli, co slunce napsalo,
ale slova jsou tak veliká,
že neprojdou mými ústy,
a jen cítím, že jsem:
klas v řadě,
písmeno,
vykřičník!

*Básník Jiří Wolker oslavuje ve svých knihách přírodu, mládež
a lidskou práci. Cítí se všemi utiskovanými a trpícími lidmi a chce
s nimi bojovat o spravedlivější svět.*